

[Bøgholm.]

nen, hvad der kommer stærkt til udtryk gennem den islandsk-russiske handelstraktat; her skal jeg blot nævne, at Island får sin olie fra Sovjetunionen.

Den islandske økonomi er en økonomi, der er ensidigt baseret på fiskeudførsel, og fiskene er lunefulde, hvad Danmarks økonomiske historie har et og andet at berette om. Fisk udgør nær ved 90 pct. af den islandske udførsel. Det sidste store fiskeår var 1966, og udførslen af fisk faldt fra 1966 til 1968 fra en værdi på 130 mill. dollars til en værdi på 72 mill. dollars. Dette betød en stigning i handelsunderskuddet fra 7 mill. dollars til 50 mill. dollars. Mængdemæssigt kan det udtrykkes således, at 771.000 t i 1966 var blevet til 143.000 t i 1968. Under disse forhold er det naturligt, at islandske politikere og økonomer måtte søge andre næringsveje fremmet for at sprede den økonomiske risiko, der ligger i ændrede situationer eller blot i ændrede konjunkturer.

Islands stærkt subsidierede landbrug vil næppe kunne udvikles meget mere. Da det eneste råstof er græs, er det et landbrug, der er koncentreret omkring mejeribrug og først og fremmest omkring fåreavl. Inden for grænserne, naturen har gjort meget snævre, er en fremragende indsats gjort. Islandske gartneri, lad mig nævne det med, vil også have sin ikke ubetydelige rolle at spille; der er allerede 100.000 m² under glas først og fremmest til dyrkning af tomater og agurker. Jeg bør måske til det allerede anførte tilføje, at det islandske landbrug tegner sig for lidt under 10 pct. af nationalproduktet.

Men det er på andre områder, Island gennem sin tilslutning til EFTA søger at bryde nye veje til ophjælpning af sin økonomi. En vis industrialisering må under de givne forhold anses for at udgøre en nødvendig komplementær økonomi. Moderne industri kan udmærket opbygges uden tilstedeværelse af råstoffer, men har Island ikke råstoffer, så har landet til gengæld vældige reserver af vandkraft. De første skridt til Islands industri er allerede taget. Jeg skal nævne det af schweizisk kapital byggede aluminiumværk, og desuden er der bygget et dratomitværk — dratomit er et pulver, der anvendes i den keramiske industri.

Men Island lider under kapitalmangel og vil ikke alene kunne klare de industrielle problemer. Derfor forudser det forslag, der i dag ligger på dette høje tings bord, også dannelsen af en nordisk industrialiseringsfond på godt 100 mill. kr., nøjagtig 105 mill. kr. Dette fond får en nok så udstrakt aktionsfrihed; det kan gå ind i skabelsen af nye industrier, det kan overtage garantier for optagne lån, og det kan endelig til en vis grad finansiere forskning og markedsundersøgelse. Ikke mindst det sidste tillægger jeg en ikke uvæsentlig betydning. Udviklingen af islandsk industri vil ganske naturligt benytte sig af den billige vandkraft, og selv efter den fulde udbygning af aluminiumværket vil der kun være disponeret over 7 pct. af Islands vandkraft.

Lad mig til sidst lægge et ord ind for udviklingen af Islands turisme. Jeg kender alle vanskelighederne så godt som nogen, først og fremmest naturligvis den naturgivne korte sæson. Det er derfor naturligt, at lederne af Islands turisme i høj grad regner med udnyttelsen af kollegieværelser og værelser på kostskoler ud over landet. Men har man stået på Thingvellirsletten eller set Myvatn, der vel er det mest storslåede ørkenlandskab i Europa — jeg tror, man skal til Asien for at finde noget tilsvarende — ja, så kan man ikke andet end se store muligheder for en udvikling også af den islandske turisme.

En indtræden i EFTA må volde store vanskeligheder for et land, der er så protektionistisk, som Island har været det. Jeg ved, at en vis liberalisering er påbegyndt i 1960, men der er dog stadig toldsats på 90 a 100 pct. Der er i det foreliggende forslag taget vidtgående hensyn til dette forhold, der er så meget desto alvorligere for Island, som Islands hovedudførselsartikler, fiskeri- og landbrugsvarer, jo ikke omfattes af EFTAs liberaliseringsbestemmelser. Derfor er der indført en række overgangs- og undtagelsesbestemmelser. Herved fortsætter vi principielt kun den linje, der blev lagt ved Portugals indtræden. Det bør dog tilføjes, at en række bilaterale aftaler med medlemsstater i EFTA knytter sig som naturligt supplement til selve aftalen. Det gælder vel navnlig for England, Sverige og Danmark i den givne rækkefølge.

Det ville dog næppe være rigtigt at op-